

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yugoslavie

“Lašvanska dolina” (IT-95-14)

TIHOMIR BLAŠKIĆ

TIHOMIR BLAŠKIĆ

Osuđen za nečovječno postupanje i okrutno postupanje

Imao je čin pukovnika Hrvatskog vijeća obrane (HVO), a 27. lipnja 1992. postao je zapovjednik HVO-a za Operativnu zonu središnja Bosna; početkom kolovoza 1994. promaknut je u čin generala i imenovan zapovjednikom HVO-a

- Osuđen na **9 godina zatvora**
- Pušten na slobodu 2. kolovoza 2004; prije prebacivanja odobreno mu je prijevremeno puštanje na slobodu

Kaznena djela za koja je osuđen (primjeri):

Nečovječno postupanje (teško kršenje Ženevske konvencije)

Okrutno postupanje (kršenje ratnih zakona ili običaja)

- Od siječnja 1993. do travnja 1993., zajedno s pripadnicima HVO-a, Tihomir Blaškić je planirao, poticao, naređivao ili na druge načine pomagao i podržavao planiranje, pripremanje ili sam čin korištenja civila bosanskih Muslimana kao živih štitova s ciljem sprečavanja Armije BiH da puca po položajima HVO-a ili s ciljem prisiljavanja bosanskih boraca da se predaju.
- Izvrgnuo je bosanske Muslimane zatočene u pritvorskim objektima HVO-a premlaćivanju, fizičkom i psihološkom zlostavljanju, zastrašivanju, nečovječnom postupanju, uključujući njihovo zatvaranje u pretijesne i pretrpane prostorije te uskraćivanje dovoljne količine hrane i vode. Zatočenici su također prisiljavani na kopanje rovova u općinama Kiseljak, Vitez i Busovača, tijekom kojega je određen broj bosanskih Muslimana ubijen, povrijeđen ili ranjen.
- Premda je znao za kaznena djela u pritvorskim objektima počinjena u kino-dvorani i veterinarskoj stanici u Vitezu, kao i za okolnosti i uvjete u kojima su Muslimani bili zatočeni, nije kaznio svoje podređene koji su bili odgovorni i nad kojima je mogao imati efektivnu kontrolu. Nadalje, kršenja zakona za koja je znao nije prijavio nadležnim vlastima.
- Tihomir Blaškić je također naredio jedinicama pod njegovim zapovjedništvom da sudjeluju u napadu koji je 16. travnja 1993. izvršen na civilno muslimansko stanovništvo u Ahmićima i susjednim selima.

Datum rođenja	2. studeni 1960. u Brestovskom, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. studeni 1995.; prva izmijenjena optužnica: 22. studeni 1996.; druga izmijenjena optužnica: 25. travanj 1997.
Datum predaje	1. travnja 1996., dobrovoljno se predao
Doveden na MKSJ	1. travnja 1996.
Prvo stupanje pred Sud	3. travnja 1996., očitovao se da nije kriv ni po jednoj točki optužnice; 4. prosinca 1996., očitovao se da nije kriv ni po jednoj točki optužnice
Presuda o kazni Raspravnog vijeća	3. ožujka 2000., osuđen na 45 godina zatvora
Presuda Žalbenog vijeća	29. srpnja 2004., osuđen na 9 godina zatvora
Kazna izdržana	Pušten na slobodu 2. kolovoza 2004., odobreno mu je prijevremeno puštanje na slobodu

STATISTIČKI PODACI

Broj sudskih dana:	239
Broj svjedoka optužbe:	104
Broj svjedoka koje je pozvalo Vijeće:	9
Broj svjedoka obrane:	49
Broj dokaznih predmeta optužbe:	787
Broj dokaznih predmeta Vijeća:	13
Broj dokaznih predmeta obrane:	614

SUDENJE	
Početak suđenja	24. lipanj 1997.
Završne riječi Tužiteljstva	Završne riječi su iznesene od 26. do 30. srpnja 1999.
Završne riječi obrane	Završne riječi su iznesene od 26. do 30. srpnja 1999.
Raspravno vijeće I	Sudac Claude Jorda (predsjedavajući), sudac Mohamed Shahabuddeen, sudac Almiro Rodrigues
Tužiteljstvo	Mark Harmon, Andrew Cayley, Gregory Kehoe
Odvjetnici obrane	Russell Hayman, Anto Nobile

ŽALBENI POSTUPAK	
Žalbeno vijeće	Sudac Fausto Pocar (predsjedavajući), sudac Wolfgang Schomburg, sutkinja Florence Mumba, sudac Mehmet Güney, sutkinja Inés Mónica Weinberg De Roca
Tužiteljstvo	Norman Farrell
Odvjetnici obrane	Anto Nobile, Russell Hayman, Andrew Paley

POVEZANI PREDMETI	
ALEKSOVSKI (IT-95-14/1) "LAŠVANSKA DOLINA"	
KORDIĆ I ČERKEZ (IT-95-14/2) "LAŠVANSKA DOLINA"	
MARINIĆ (IT-95-15) "LAŠVANSKA DOLINA"	
KUPREŠKIĆ <i>i drugi</i> (IT-95-16) "LAŠVANSKA DOLINA"	
BRALO (IT-95-17) "LAŠVANSKA DOLINA"	
FURUNDŽIJA (IT-95-17/1) "LAŠVANSKA DOLINA"	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Tihomir Blaškić prvobitno je optužen u optužnici koja je potvrđena 10. studenog 1995., zajedno s pet drugih suoptuženika: Darijem Kordićem, Marijem Čerkezom, Zlatkom Aleksovskim, Ivanom Šantićem i Perom Skopljakom.

Nakon što se 1. travnja 1996. dobrovoljno predao, Tihomir Blaškić je odmah prebačen na Međunarodni sud. Dana 3. travnja 1996. očitovao se da nije kriv ni po jednoj od 13 točaka prvobitne optužnice.

S obzirom na to da su drugi suoptuženici još bili u bijegu, te kako bi postupak mogao napredovati, optužba je podnijela zahtjev da se optužnica protiv Blaškića razdvoji od optužnice protiv ostalih. Optužnici je dodano još šest točaka kako bi se primjerenije iznijele optužbe o njegovom navodnom ponašanju. Prva izmijenjena optužnica podignuta je 22. studenog 1996., a 4. prosinca 1996. Tihomir Blaškić očitovao se da nije kriv ni po jednoj točki nove optužnice.

Blaškić se očitovao da nije kriv ni po točkama druge izmijenjene optužnice podnesene 25. travnja 1997., s *corrigendumom* koji je podnesen 16. ožujka 1999. Iako je zadržala iste točke optužnice, druga izmijenjena optužnica je sadržavala konkretnije navode u vezi s obimom njegove navodne krivnje i u vremenskom i zemljopisnom smislu, kao i konkretnije navode u vezi s vrstom odgovornosti na temelju koje je optužen. U izmijenjenoj optužnici, optuženi je prvobitno optužen u jednoj dodatnoj točki (točka 2, razaranje koje nije opravdano vojnom potrebom), ali Tužiteljstvo je tu točku povuklo temeljem toga što je to djelo već bilo obuhvaćeno drugim dijelovima iste optužnice.

Od ostale petorice koja su navedena u prvobitnoj optužnici, samo Dario Kordić još izdržava svoju kaznu, a Mario Čerkez (predmet Kordić i Čerkez (IT-95-14/2), i Zlatko Aleksovski (predmet Aleksovski (IT-95-14/1) pušteni su na slobodu nakon što su izdržali kazne koje im je izreklo Raspravno vijeće. Nadalje, 19. prosinca 1997., optužbe protiv Ivana Šantića i Pere Skopljaka su povučene i oni su također odmah pušteni na slobodu.

Tihomir Blaškić je optužen temeljem individualne odgovornosti (članak 7(1) Statuta Međunarodnog suda) i odgovornosti nadređenog (članak 7(3) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Namjerno ubijanje; namjerno nanošenje teških patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja; opsežno uništavanje imovine; nečovječno postupanje; uzimanje civila za taoce (teška kršenja Ženevskih konvencija iz 1949., članak 2)
- Razaranje koje nije opravdano vojnom potrebom; protuzakoniti napadi na civile; protuzakoniti napadi na civilne objekte; ubojstvo; nasilje protiv života i osobe; pljačka javne ili privatne imovine; uništavanje ili oštećivanje vjerskih i obrazovnih ustanova; okrutno postupanje; uzimanje talaca (kršenje ratnih zakona ili običaja, članak 3)
- Progoni na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubojstvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, članak 5)

SUĐENJE

Suđenje je počelo 24. lipnja 1997. pred Raspravnim vijećem I (sudac Claude Jorda (predsjedavajući), sudac Shahabuddeen i sudac Rodrigues). Tužiteljstvo je završilo s izvođenjem dokaza 29. srpnja 1998., a obrana je počela izvoditi dokaze 7. rujna 1998. Završne riječi su iznesene od 26. do 30. srpnja 1999. Raspravno vijeće je saslušalo 158 svjedoka i razmotrilo više od 1.300 dokaza.

Tihomir Blaškić je svjedočio od 17. veljače 1999. do 8. svibnja 1999.

PRESUDA RASPRAVNOG VIJEĆA

Tihomir Blaškić je osuđen na 45 godina zatvora nakon što je proglašen krivim jer je između 1. svibnja 1992. i 31. siječnja 1994. počinio, naredio, planirao ili na druge načine podržavao i pomagao razna kaznena djela protiv bosanskih Muslimana u središnjoj Bosni i Hercegovini.

Zaključeno je da je Tihomir Blaškić, kao pukovnik Hrvatskog vijeća obrane (HVO) i zapovjednik HVO-a za Operativnu zonu središnja Bosna od svojeg imenovanja 27. lipnja 1992. nadalje, osobno naredio znatan

broj napada i da nije spriječio niti kaznio zločine koje su počinili njegovi podređeni, posebno u Lašvanskoj dolini, a konkretno u općinama Vitez, Busovača, Kiseljak i Zenica.

Stoga je proglašen krivim temeljem individualne kaznene odgovornosti i kaznene odgovornosti nadređenog po svim točkama optužnice, osim jedne (točka 2), koju je Tužiteljstvo povuklo smatrajući da su optužbe iz nje obuhvaćene drugim točkama optužnice.

Raspravno vijeće je navelo da su se djela pripisana Tihomiru Blaškiću zbila kao dio međunarodnog sukoba jer je Republika Hrvatska imala potpunu kontrolu nad Hrvatskom zajednicom Herceg-Bosnom i HVO-om, kao što je imala kontrolu i nad hrvatskim političkim i vojnim vlastima u središnjoj Bosni.

Od svibnja 1992. do siječnja 1993., napetosti između Hrvata i Muslimana nastavile su rasti. Istovremeno, Tihomir Blaškić je pojačao strukturu oružanih snaga HVO-a u dogovoru s hrvatskih političkim vlastima.

U siječnju 1993. i 15. travnja 1993., hrvatske vojne i političke vlasti, što je uključivalo optuženog, uputile su Muslimanima u središnjoj Bosni i Hercegovini ultimatum kako bi ih prisilili da predaju oružje.

U razdoblju koje je rezultiralo drugim ultimatumom, Tihomir Blaškić se sastao sa zapovjednicima HVO-a, vojne policije i Vitezova i dao im naredbe koje je Raspravno vijeće smatralo autentičnim naređenjima za napad. Dana 16. travnja 1993., hrvatske snage pod Blaškićevim zapovjedništvom napale su općine Vitez i Busovača. Cilj im je bio zadobiti kontrolu nad svim teritorijima koji su smatrani povijesno hrvatskim, a posebno nad Lašvanskom dolinom.

Tijekom napada i poslije njega, stotine civila bosanskih Muslimana sustavno su uhapšene, zatvorene, internirane, prema njima je postupao nečovječno, zastrašivani su i prisiljeni da napuste svoje domove ili su prisilno prebačeni u područja izvan općina Vitez, Busovača i Kiseljak. Dok su bili zatočeni, mnogi civili su bili primorani da kopaju rovove, a drugi su korišteni kao taoci ili živi štitovi. Nadalje, hrvatske snage, kako HVO tako i neovisne jedinice, pljačkale su i spaljivale kuće i štale, razdvajale obitelji, ubijale civile bez obzira na njihovu dob ili spol, klale stoku i uništavale ili oštećivale džamije.

Sam Tihomir Blaškić je izjavio da je dvadesetak sela napadnuto prema obrascu koji se nikad nije mijenjao. Selo bi najprije bilo "blokirano", napad bi započeo topničkom vatrom, a zatim bi snage za pretraživanje "očistile" selo. Isti scenarij se ponavljao u drugim općinama tijekom razdoblja napada na regiju. Hrvatske snage su djelovale u savršenoj koordinaciji i stupanj jednoobraznost zločina koji su počinjeni protiv muslimanskog stanovništva u tako kratkom razdoblju omogućio je donošenje zaključka da je operacija, izvan razumne sumnje, bila planirana i da joj je cilj bio natjerati muslimansko stanovništvo u bijeg.

Kako bi postigao političke ciljeve koje je prigrlio, Tihomir Blaškić je koristio sve vojne snage na koje se mogao osloniti, bez obzira na pravni karakter njihove podređenosti. Uz to, premda je znao da su neke od tih snaga počinile zločine, ponovno ih je koristio za druge napade. Ni u jednom trenutku nije poduzeo čak ni najosnovnije mjere koje svaki zapovjednik mora poduzeti kad zna da se sprema počinjenje kaznenih djela ili da su ona već počinjena.

Krajnji rezultat takvog stava bio je ne samo opseg zločina, nego i ispunjenje ciljeva hrvatskih nacionalista: prisilni odlazak većine muslimanskog stanovništva iz Lašvanske doline nakon što su mnogi od njih ubijeni i ranjeni poslije uništavanja stambenih objekata i pljačke imovine, te nakon što su mnogi podvrgnuti okrutnom i nečovječnom postupanju.

Pri odmjeravanju kazne za Tihomira Blaškića Raspravno je vijeće uzelo u obzir olakšavajuće i otežavajuće okolnosti u vezi s predmetom. Olakšavajuće okolnosti kao što su sudska praksa u bivšoj Jugoslaviji, činjenica da optuženi nije izravno sudjelovao u kaznenom djelu, kontekst u kojem su zločini počinjeni, ponašanje optuženog nakon što su zločini počinjeni i konkretno njegova suradnja s tužiteljem, kajanje koje je pokazao, dobrovoljna predaja i potvrdno izjašnjavaње o krivnji, sve su to bili čimbenici koji su razmotreni. Ipak, nijednom od navedenih čimbenika nije pridana neprimjerena težina, niti je odluka Raspravnog vijeća bila njima vezana.

U presudi Raspravnog vijeća također su ispitane otežavajuće okolnosti. U ovom predmetu nekoliko puta su kao otežavajuće okolnosti spomenuta pitanja kao što su motivi i broj žrtava. Nadalje, istaknut je gnjusnan karakter zločina u selu Ahmići jer su tijekom pažljivo pripremljenog napada sustavno ubijani mnogi odrasli Muslimani, žene i djeca, neki su živi spaljeni u svojim domovima, kuće su opljačkane i zapaljene, a džamije i vjerski objekti su uništeni.

U zaključku, Raspravno je vijeće smatralo da su u ovom predmetu otežavajuće okolnosti neosporno prevagnule nad olakšavajućim i da je izrečena kazna točno odrazila stupanj težine počinjenih zločina i

grešaka optuženog s obzirom na njegov karakter, na nasilje počinjeno nad žrtvama, na okolnosti u predmetno vrijeme i na potrebu da se osigura kazna primjerena teškim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava, čije je kažnjavanje svrha Međunarodnog suda, u skladu s razinom odgovornosti optuženog.

Dana 3. ožujka 2000. Raspravno je vijeće izreklo presudu, osudivši optuženog kako slijedi:

Tihomir Blaškić je osuđen temeljem individualne kaznene odgovornosti (članak 7(1) Statuta međunarodnog suda) i kaznene odgovornosti nadređenog (članak 7(3) Statuta Međunarodnog suda) za:

- Namjerno ubijanje; namjerno nanošenje teških patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja; opsežno uništavanje imovine; nečovječno postupanje; uzimanje civila za taoce (teška kršenja Ženevskih konvencija iz 1949., članak 2)
- Razaranje koje nije opravdano vojnom potrebom; protuzakoniti napadi na civile; protuzakoniti napadi na civilne objekte; ubojstvo; nasilje protiv života i osobe; pljačka javne ili privatne imovine; uništavanje ili namjerno oštećivanje vjerskih i obrazovnih ustanovama; okrutno postupanje; uzimanje talaca (kršenje ratnih zakona ili običaja, članak 3)
- Progoni na političkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi; ubojstvo; nečovječna djela (zločini protiv čovječnosti, članak 5)

Kazna: 45 godina zatvora.

ŽALBENI POSTUPAK

Tihomir Blaškić je 17. ožujka 2000. podnio najavu žalbe na presudu Raspravnog vijeća i na izrečenu kaznu. Odgovarajući na žalbu, Žalbeno vijeće je 29. srpnja 2004. održalo raspravu.

Glavno obilježje žalbenog postupka bila je suradnja vlasti Republike Hrvatske, otvaranje njihovih arhiva i podnošenje ogromne količine dodatnih dokaza.

Žalitelj je predočio 10 žalbenih osnova i navode o pravnim greškama Raspravnog vijeća, koje se odnose na:

A. Navodi o pravnim greškama u vezi s člankom 7(1) i (3) Statuta

Žalitelj je osporio standarde iznesene u presudi Raspravnog vijeća u vezi s oblicima kažnjivog učešća na osnovi članka 7(1) Statuta. Također je osporio zaključke Raspravnog vijeća u vezi s nužnim elementima za pomaganje i podržavanje *actus reus* i *mens rea*.

U vezi s ovim uvjetom za zapovjednike, žalitelj je nadalje iznio da je Raspravno vijeće pogriješilo u tumačenju nužnog stupnja znanja prema članku 7(3) u vezi s kaznenom odgovornošću nadređenog.

B. Navodi o pravnim greškama u vezi s člankom 5 Statuta

Žalitelj je tvrdio da je Raspravno vijeće počinilo nekoliko značajnih grešaka u tumačenju i primjeni pravnih odredbi članka 5, zločini protiv čovječnosti.

Prvi element koji je žalitelj istaknuo bila je pravna greška u vezi s uvjetom rasprostranjenog i sustavnog napada. Nadalje, također je tvrdio da je došlo do pravne greške u vezi s uvjetom da napad mora biti usmjeren protiv civilnog stanovništva; uvjetom da djela optuženog i sam napad moraju biti počinjeni prilikom provođenja već postojeće kažnjive politike ili plana; uvjetom da je optuženi posjedovao znanje da su njegova djela bila dio šireg zločinačkog napada; u vezi s elementom *actus reus* progona kao zločina protiv čovječnosti; i naposljetku, u vezi s elementom *mens rea* progona kao zločina protiv čovječnosti.

C. Navodi o greškama u primjeni članka 2 Statuta

S obzirom da članak 4(1) Četvrte Ženevske konvencije zaštićene osobe definira kao "osobe koje se, u slučaju sukoba ili okupacije, u bilo kojem trenutku i na bilo koji način nađu u rukama strane u sukobu ili okupacijske sile čiji nisu državljani", žalitelj je tvrdio da se bosanski Hrvati, ako bi se na njih primijenio "test pripadnosti", ne bi mogli kvalificirati za status zaštićenih osoba *vis-a-vis* bosanskih Muslimana - zarobljivača.

D. Navodi o greškama u vezi s uskraćivanjem redovnog zakonskog postupka

Žalitelj je tvrdio da mu je nepravilno uskraćeno pravo na pravično suđenje na dva glavna načina: a) suđenje je vođeno i osuda donesena na temelju "pogubno neprecizne" optužnice, i b) tužitelj nije ispunio svoju obvezu objelodanjivanja u odnosu na oslobađajućeg dokaznog materijala prema pravilu 68 Pravilnika. Žalitelj je tvrdio da mu je time bilo uskraćeno pravo na redovan zakonski postupak i bitno umanjena mogućnost da pripremi i iznese svoju obranu.

E. Navodi o greškama u vezi s odgovornošću žalitelja za zločine počinjene na području Ahmića

Žalitelj je postavio pitanje u vezi sa svojom individualnom kaznenom odgovornošću i kaznenom odgovornošću nadređenog prema člancima 7(1) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

F. Navodi o greškama u vezi s odgovornošću žalitelja za zločine počinjene u drugim dijelovima općine Vitez

Glavni argument žalitelja bio je da je Raspravno vijeće pogriješilo kad je zločine počinjene u vezi vojnom akcijom u općini Vitez pripisalo njemu kao jednom od viših oficira HVO-a u tom području. S druge strane, žalitelj nikada nije sporio da je, općenito uzevši, imao pravne ovlasti da zapovijeda redovnim jedinicama HVO-a u središnjoj Bosni ni da je 1993. u općini Vitez naredio neke vojne akcije.

G. Navodi o greškama u vezi s odgovornošću žalitelja za zločine počinjene u općini Busovača

Žalitelj je ustvrdio da nije izdao nikakva naređenja za napad na Lončare i Očehniće i da mu je Raspravno vijeće pogrešno pripisalo odgovornost za zločine koje su počinili pripadnici Vojne policije, uključujući "Džokere".

H. Navodi o greškama u vezi s odgovornošću žalitelja za zločine počinjene u općini Kiseljak

Žalitelj je osporio zaključke Raspravnog vijeća da je on naredio napade na općinu Kiseljak i "namjerno preuzeo rizik" da Muslimani i njihova imovina budu glavni cilj takvog ofenzivnog djelovanja. Nadalje, osporio je zaključak da je "on morao znati" da će naređenja za poduzimanje takvih napada dovesti do veoma teških zločina.

I. Navodi o greškama u vezi s odgovornošću žalitelja za zločine u vezi sa zatočavanjem

Žalitelj je tvrdio da je Raspravno vijeće pogriješilo u razmatranju njegove odgovornosti u vezi s: nečovječnim i okrutnim postupanjem prema zatočenicima i zatvorenima; uzimanjem talaca u svrhu razmjene zarobljenika i odvratanja vojnih operacija protiv HVO-a; i naposljetku, u vezi s korištenjem ratnih zarobljenika i zatočenih civila kao živih štitova.

J. Žalba na kaznu

Žalitelj se žalio na kaznu tvrdeći da kazna od 45 godina zatvora koja mu je izrečena treba biti ukinuta.

Tužiteljstvo nije podnijelo žalbene osnove u vezi s presudom Raspravnog vijeća.

PRESUDA ŽALBENOG VIJEĆA

Dana 29. srpnja 2004., Žalbeno vijeće je svojom presudom ukinulo većinu osuđujućih presuda Raspravnog vijeća i osudilo Tihomira Blaškića na 9 godina zatvora.

Premda je odbilo treću žalbenu osnovu i djelomično odbilo žalbene osnove 1, 2 i 4, Žalbeno je vijeće, u stvari, podržalo žalitelja po svim drugim osnovama i odbacilo odluku Raspravnog vijeća u mnogim vidovima zaključaka do kojih je ono došlo.

Što se tiče žalbene osnove 1, Žalbeno je vijeće zaključilo da je Raspravno vijeće djelomično bilo u pravu i da je djelomično pogriješilo kada je iznijelo pravne uvjete nužne za pomaganje i održavanje. Osim toga, Žalbeno vijeće je izrazilo zabrinutost u vezi s dispozitivom prvostupanjske presude u kojem je Raspravno vijeće, nakon što je utvrdilo krivnju žalitelja za izdavanje naređenja za progon i za počinjenje drugih kaznenih djela na temelju istih činjeničnih zaključaka, konstatiralo nadalje da je, u svakom slučaju, on

kao zapovjednik propustio poduzeti razumne i nužne mjere kojima bi se spriječili ti zločini ili koje bi dovele do kažnjavanja njihovih počinitelja.

Stoga je Raspravno vijeće zaključilo da dispozitiv presude Raspravnog vijeća sadrži pravnu grešku koja u tom smislu obesnažuje prvostupanjsku presudu.

Žalbeno je vijeće je donijelo sljedeću odluku po drugoj žalbenoj osnovi: što se tiče uvjeta da napad mora biti usmjeren protiv civilnog stanovništva, Žalbeno je vijeće zaključilo da je Raspravno vijeće pogriješilo u karakterizaciji civilnog stanovništva i civila prema članku 5, posebno kad je konstatairalo da se specifična situacija žrtve u vrijeme kada su zločini počinjeni mora uzeti u obzir prilikom utvrđivanja njegovog civilnog statusa. Što se tiče uvjeta da djela optuženog i sam napad moraju biti izvršeni u skladu s prethodno formuliranom kažnjivom politikom ili planom, Žalbeno je vijeće zaključilo da prvostupanjska presuda po tom pitanju nije jasna.

Štoviše, što se tiče uvjeta da je optuženi znao da su njegova djela činila dio šireg kažnjivog napada, Žalbeno je vijeće smatralo da je Raspravno vijeće djelomično pogriješilo u artikulaciji elementa *mens rea* za zločine protiv čovječnosti. Što se tiče elementa *actus reus* za progone kao zločin protiv čovječnosti, Žalbeno je vijeće bilo mišljenja da nije dovoljno da su djela u osnovi počinjena s diskriminatornom namjerom i da je Raspravno vijeće s tim u vezi pogriješilo.

Što se tiče četvrte žalbene osnove i konkretno "nepreciznosti optužnice", Žalbeno je vijeće zaključilo, nakon što je analiziralo drugu izmijenjenu optužnicu u skladu s načelima optuživanja kako su navedeni u ovoj Presudi, da u drugoj izmijenjenoj optužnici materijalne činjenice nisu navedene s dovoljnom preciznošću, te zaključilo da druga izmijenjena optužnica nije bila sastavljena u skladu s načelima optuživanja iznesenim u ovoj Presudi.

Što se tiče pete žalbene osnove, Žalbeno je vijeće smatralo da dokazi izvedeni na suđenju ne podržavaju zaključak Raspravnog vijeća da se oružane snage Vlade Bosne i Hercegovine (ABiH) nisu spremale za borbe u području Ahmića. Osim toga, Žalbeno vijeće je primijetilo da su dodatni dokazi prihvaćeni u žalbenom postupku pokazali da su muslimanske vojne snage bile prisutne u Ahmićima i da je žalitelj imao razloga vjerovati da ABiH namjerava krenuti u napad.

Žalbeno vijeće je također potvrdilo da žalitelj nije imao efektivnu kontrolu nad vojnim jedinicama koje su bile odgovorne za počinjenje zločina u području Ahmića 16. travnja 1993., u smislu materijalne sposobnosti da spriječi kažnjivo ponašanje ili ga kazni, te stoga nisu ispunjeni konstitutivni elementi zapovjedne odgovornosti. Žalbeno vijeće se stoga nije uvjerilo da dokazi izvedeni na suđenju, ocijenjeni zajedno s dodatnim dokazima prihvaćenim u žalbenom postupku, pokazuju izvan razumne sumnje da je žalitelj odgovoran prema članku 7(3) Statuta zato što nije spriječio zločine počinjene na području Ahmića 16. travnja 1993. ili kaznio počinitelje.

Što se tiče optužbe na temelju individualne kaznene odgovornosti za napade na grad Vitez, u svjetlu dodatnih dokaza, Žalbeno je vijeće zaključilo da se nije moglo dokazati izvan razumne sumnje da je napad bio usmjeren na civilni cilj niti da je imao za cilj civilno stanovništvo grada. Nakon što je primijenilo ispravni standard, Vijeće je došlo do istog zaključka u vezi sa zločinima počinjenim u travnju i rujnu 1993. u selima Donja Večeriska, Gačice i Grbavica.

Što se tiče napada na Stari Vitez, izvršenog 18. srpnja 1993., Žalbeno je vijeće zaključilo da se priroda napada od 18. srpnja 1993. ne može kategorički definirati kao kazneno djelo jer je u to vrijeme u Starom Vitezu bio prisutan znatan broj pripadnika ABiH.

Što se tiče optužbe na temelju kaznene odgovornosti nadređenog, Žalbeno vijeće nije našlo dokaze koji pokazuju da je Tihomir Blaškić znao ili je imao razloga da unaprijed zna išta o događajima koji su se dogodili, te je stoga zaključilo da se temeljem nalaza sa suđenja i dokaza koji su prihvaćeni u žalbenom postupku, pitanje nesprečavanja zločina ne postavlja u odnosu na ovaj dio predmeta.

Što se tiče sedme žalbene osnove u vezi sa zločinima počinjenim u općini Busovača, te s obzirom na nepostojanje izravnih dokaza da je žalitelj naredio napad na sela Lončari i Očehnići u travnju 1993., Žalbeno je vijeće zaključilo da nijedan razuman presuditelj o činjenicama ne bi mogao zaključiti izvan razumne sumnje da je Tihomir Blaškić naredio te napade. Žalbeno vijeće je primijetilo da dodatni dokazi prihvaćeni u žalbenom postupku samo potkrepljuju ovaj zaključak.

Što se tiče osme žalbene osnove, Žalbeno je vijeće konstatairalo na osnovu dokaza na koje se oslonilo Raspravno vijeće, nijedan razuman presuditelj o činjenicama ne bi mogao zaključiti izvan razumne sumnje da je namjera žalitelja bila da dovede do prisilnog premještanja civila. Žalbeno je vijeće dalje zaključilo da dokazi ne dokazuju izvan razumne sumnje da je žalitelj bio svjestan toga da će prilikom provedbe

njegovih zapovjedi vrlo vjerojatno biti počinjeni zločini. Iz gore navedenih razloga, Žalbeno je vijeće konstatalo da nijedan razuman presuditelj o činjenicama ne bi mogao zaključiti da je žalitelj prema članku 7 (1) Statuta odgovoran za zločine koji su u travnju 1993. počinjeni u Kiseljaku.

Žalbeno je vijeće također oslobodilo Tihomira Blaškića krivnje u vezi s kaznenim djelima vezanim za zatočavanje navedenim u devetoj žalbenoj osnovi.

Po pitanju "nečovječnog i okrutnog postupanja", Žalbeno je vijeće zaključilo da je tekst prvostupanske presude bio nedovoljno jasan u vezi s tim kako je Raspravno vijeće obrazložilo svoj zaključak da je žalitelj naredio zatočavanje; taj je zaključak izveden ekstrapolacijom.

U vezi s pitanjem "uzimanja talaca", Žalbeno nije vijeće utvrdilo postojanje neophodne uzročne veze između zapovijedi da se obrani položaj i uzimanja talaca. Nalazi Raspravnog vijeća nisu bili potkrijepljeni dokazima i nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi mogao doći do takvog zaključka. Žalbeno je vijeće također zaključilo da je obrazloženje Raspravnog vijeća u pogledu zaključka da je žalitelj odgovoran za izričito izdavanje zapovijedi za korištenje civilnih zatočenika kao živih štitova pogrešno. Činjenični zaključak da su zatočenici u stvari korišteni kao živi štitovi u određenoj prilici ne vodi zaključku da je žalitelj izričito zapovjedio da se to učini.

U vezi s desetom žalbenom osnovom, Žalbeno je vijeće saslušalo nekoliko žaliteljevih argumenata protiv kazne Raspravnog vijeća. Ti su argumenti razmotreni u presudi Žalbenog vijeća, ali u interesu kratkoće nisu razmatrani na raspravi.

Međutim, Žalbeno je vijeće smatralo da je bilo pogrešno mišljenje Raspravnog vijeća da "nije moguće odrediti na koje bi se radnje odnosile pojedine točke optužnice, osim onih koje podržavaju kazneni progon i osudu shodno točki 1."

Žalbeno je vijeće zaključilo da je argumentacija Raspravnog vijeća pogrešna. Raspravno je vijeće također pogriješilo u tome što nije uzelo u obzir žaliteljevo stvarno i iskreno kajanje kao olakšavajući faktor i što je uzelo u obzir njegovu diskriminatornu namjeru kao otežavajući faktor prilikom donošenja osuđujuće presude za progone.

Žalbeno je vijeće izreklo presudu 29. srpnja 2004. i izmijenilo kaznu koju je 3. ožujka 2000. izreklo Raspravno vijeće. Žalbeno je vijeće smanjilo kaznu izrečenu Tihomiru Blaškiću sa 45 na 9 godina zatvora. U kaznu mu je uračunato i vrijeme koje proveo u pritvoru od 1. travnja 1996.

Sudac Schomburg je priložio izdvojeno mišljenje koje se odnosi samo na kaznu, a sutkinja Weinberg de Roca priložila je djelomično suprotno mišljenje.

Dana 29. srpnja 2004., nakon presude Žalbenog vijeća, obrana Tihomira Blaškića podnijela je zahtjev za prijevremeno puštanje na slobodu koji je predsjednik Suda odobrio istog dana. Odobrenje je stupilo na snagu 2. kolovoza 2004. i Tihomir Blaškić je otada na slobodi.

ZAHTJEV ZA PREISPITIVANJE

Dana 29. srpnja 2005., Tužiteljstvo je zatražilo preispitivanje presude Žalbenog vijeća. Na temelju pravila 119 pravilnika Međunarodnog suda, i Tužiteljstvo i obrana mogu zatražiti preispitivanje presude u roku od godinu dana nakon izricanja konačne presude ako su u predmetu utvrđene nove činjenice. Žalbeno je vijeće zaključilo da te činjenice nisu bile presudni faktor u donošenju presude i 23. studenog 2006. je odbilo zahtjev Tužiteljstva.